

Θουκυδίδη Ιστορία Βιβλίο 3. Κεφάλαια 71-73

ΚΕΙΜΕΝΟ

[71.1] Δράσαντες δὲ τοῦτο καὶ ξυγκαλέσαντες Κερκυραίους εἶπον ὅτι ταῦτα καὶ βέλπιστα εἶη καὶ ἥκιστ' ἂν δουλωθεῖεν ὑπ' Ἀθηναίων, τό τε λοιπὸν μηδετέρους δέχεσθαι ἀλλ' ἢ μιᾶ νηὶ ἡσυχάζοντας, τὸ δὲ πλέον πολέμιον ἡγεῖσθαι. Ὡς δὲ εἶπον, καὶ ἐπικυρῶσαι ἠνάγκασαν τὴν γνώμην.

[2] Πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας εὐθύς πρέσβεις περὶ τε τῶν πεπραγμένων διδάξοντας ὡς ξυνέφερε καὶ τοὺς ἐκεῖ καταπεφευγότας πείσοντας μηδὲν ἀνεπιτήδειον πράσσειν, ὅπως μὴ τις ἐπιστροφή γένηται.

[72.1] Ἐλθόντων δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς τε πρέσβεις ὡς νεωτερίζοντας ξυλλαβόντες, καὶ ὅσους ἔπεισαν, κατέθεντο ἐς Αἴγινα.

[2] Ἐν δὲ τούτῳ τῶν Κερκυραίων οἱ ἔχοντες τὰ πράγματα ἐλθούσης τριήρους Κορινθίας καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεων ἐπιτίθενται τῷ δήμῳ, καὶ μαχόμενοι ἐνίκησαν.

[3] Ἀφικομένης δὲ νυκτὸς ὁ μὲν δῆμος ἐς τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὰ μετέωρα τῆς πόλεως καταφεύγει καὶ αὐτοῦ ξυλλεγεῖς ἰδρύθη, καὶ τὸν Ὑλλαϊκὸν λιμένα εἶχον· οἱ δὲ τὴν τε ἀγορὰν κατέλαβον, οὐπὲρ οἱ πολλοὶ ᾤκουν αὐτῶν, καὶ τὸν λιμένα τὸν πρὸς αὐτῇ καὶ πρὸς τὴν ἠπείρου.

[73.1] Τῇ δ' ὑστεραία ἠκροβολίσαντό τε ὀλίγα καὶ ἐς τοὺς ἀγροὺς περιέπεμπον ἀμφοτέροι, τοὺς δούλους παρακαλοῦντές τε καὶ ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι· καὶ τῷ μὲν δήμῳ τῶν οἰκετῶν τὸ πλῆθος παρεγένετο ξύμμαχον, τοῖς δ' ἑτέροις ἐκ τῆς ἠπείρου ἐπίκουροι ὀκτακόσιοι.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

[71.1] Αφού έκαναν αυτό, συγκάλεσαν τον λαό της Κέρκυρας και είπαν πως αυτό που έγινε ήταν το καλύτερο και ότι τώρα πια ήταν ελάχιστος ο φόβος να υποδουλωθούν από τους Αθηναίους, κι από δω και μπρος να μείνουν ουδέτεροι και να μη δέχονται κανέναν από τους δύο, παρά μόνο αν έρχονται μ' ένα καράβι, οποιαδήποτε όμως μεγαλύτερη δύναμη να τη θεωρούν εχθρική. Αυτά πρότειναν κι ανάγκασαν τον λαό να τα επικυρώσει.

[2] Έστειλαν αμέσως πρέσβεις στην Αθήνα για να εξηγήσουν όσο το δυνατόν καλύτερα τα όσα είχαν συμβεί και για να πείσουν όσους Κερκυραίους είχαν καταφύγει εκεί, να μην κινηθούν εχθρικά, κι αυτό επειδή φοβόνταν αντεπανάσταση.

[72.1] Αλλά όταν έφτασαν στην Αθήνα οι απεσταλμένοι, οι Αθηναίοι θεωρώντας τους υποκινητές της επανάστασης τους συνέλαβαν και μαζί με όσους είχαν πειστεί στα λόγια τους τούς πήγαν και τους άφησαν στην Αίγινα.

[2] Στο μεταξύ οι ολιγαρχικοί που είχαν τώρα στα χέρια τους την κατάσταση στην Κέρκυρα, όταν έφτασε κ' ένα πολεμικό καράβι από την Κόρινθο και πρέσβεις των Λακεδαιμονίων, έκαναν επίθεση εναντίον των δημοκρατικών και τους νίκησαν στη συμπλοκή που έγινε.

[3] Όταν όμως νύχτωσε οι δημοκρατικοί κατέφυγαν στην Ακρόπολη και στ' άλλα υψώματα της πολιτείας, κι αφού μαζεύτηκαν, εγκαταστάθηκαν εκεί, κι είχαν στον έλεγχο τους και το Υλλαϊκό λιμάνι. Οι άλλοι (οι ολιγαρχικοί) έπιασαν την αγορά, όπου έμεναν οι περισσότεροι από αυτούς, και το γειτονικό λιμάνι που βλέπει προς την απέναντι στεριά.

[73.1] Την επόμενη μέρα έγιναν μερικές μικροσυμπλοκές κ' έστειλαν κ' οι δύο παρατάξεις αντιπροσώπους στην ύπαιθρο για να προσεταιρισθούν τους δούλους υποσχόμενοι ελευθερία. Οι περισσότεροι από τους δούλους πήγαν με το μέρος των δημοκρατικών, ενώ οκτακόσιοι μισθοφόροι ήρθαν απ' την αντικρινή στεριά να ενισχύσουν τους ολιγαρχικούς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ

Στα κεφάλαια 71-73 περιγράφονται:

- Οι ενέργειες των ολιγαρχικών μετά το πραξικόπημα και η δικαιολόγηση των πράξεων τους
- Η πρόταση για ουδετερότητα της Κέρκυρας
- Ο εξαναγκασμός του λαού για επικύρωση της πρότασης των ολιγαρχικών
- Η αποστολή πρέσβων στην Αθήνα
- Η αντίδραση των Αθηναίων
- Η άφιξη Λακεδαιμονίων πρέσβων στην Κέρκυρα και το αποτέλεσμα της
- Οι περιοχές της πόλης που κατέλαβαν οι δύο αντίπαλοι
- Η οργάνωση και η αναζήτηση συμμάχων από τις δύο παρατάξεις

Οι ενέργειες των ολιγαρχικών μετά το πραξικόπημα και η δικαιολόγηση των πράξεων τους

Οι πέντε ολιγαρχικοί μετά το πραξικόπημα και τη βίαιη κατάληψη της εξουσίας συγκάλεσαν τους Κερκυραίους και τους έδωσαν εξηγήσεις για τις πράξεις τους. Καθησύχασαν τους φοβισμένους δημοκρατικούς και διαβεβαίωσαν όλους τους πολίτες ότι αυτό που έκαναν ήταν το καλύτερο για την πόλη τους, αφού δεν επρόκειτο πια να υποδουλωθούν στους Αθηναίους. Ζήτησαν λοιπόν πολιτική στήριξη από το λαό για τη νομιμοποίηση των αυθαιρεσιών τους. Έτσι, συγκάλεσαν την συνέλευση του λαού και παρουσιάστηκαν ως προστάτες και σωτήρες της πατρίδας. Με αυτό τον τρόπο πρόλαβαν πιθανές αντιδράσεις των δημοκρατικών.

Η πρόταση για ουδετερότητα της Κέρκυρας

Στη συνέχεια υπέδειξαν στους συμπολίτες τους τη στάση που έπρεπε να τηρούν απέναντι στους Αθηναίους και Πελοποννησίους: να τους δέχονται αν έρχονται με ένα πλοίο, να θεωρούν όμως εχθρική ενέργεια την αποστολή περισσότερων δυνάμεων. Η πρότασή τους αυτή τονίζει ουσιαστικά την αναγκαιότητα για τήρηση ουδετερότητας. Έτσι, η Κέρκυρα θα μείνει μακριά από τις συγκρούσεις του Πελοποννησιακού πολέμου. Η πρότασή τους λοιπόν ήταν συμφέρουσα για την Κέρκυρα. Ωστόσο, δεν αναιρεί τον αρχικό τους σκοπό, που ήταν να επιβάλουν ολιγαρχικό καθεστώς στην Κέρκυρα και σταδιακά να προσαρτήσουν το νησί στην Κόρινθο.

Ο εξαναγκασμός του λαού για επικύρωση της πρότασης των ολιγαρχικών

Ύστερα, οι ολιγαρχικοί ασκώντας ψυχολογική βία και τρομοκρατία στο λαό τον ανάγκασαν να επιβεβαιώσει την απαίτησή τους αυτή. Έτσι, αφαίρεσαν την ελευθερία στη λήψη των αποφάσεων. Επέβαλαν αυθαίρετα τη δική τους θέση και έδειξαν τις αυταρχικές διαθέσεις τους στην άσκηση της εξουσίας. Τέλος, έδειξαν αντιφατική συμπεριφορά, αφού συγκάλεσαν την εκκλησία του δήμου, αλλά δέσμευσαν την έκφραση του λαού.

Ποιόν ευνοούσε και ποιόν έβλαπτε το ψήφισμα;

Το ψήφισμα αυτό έθιγε το οικονομικά συμφέροντα των Αθηναίων, γιατί η επιμαχία με την Κέρκυρα, τους απέδιδε κέρδη. Έπληττε επίσης το πολιτικά και στρατιωτικά συμφέροντά τους, αφού αποδυνάμωνε την επιρροή τους στην Κέρκυρα και ματαίωνε την πλήρη ένταξη του νησιού στην αθηναϊκή συμμαχία. Αντίθετα, ευνοούσε τους Λακεδαιμόνιους, καθώς κάθε μείωση της αθηναϊκής δύναμης ήταν προς όφελός τους. Φυσικά εξυτηρητούσε και το συμφέροντα των Κερκυραίων ολιγαρχικών, επειδή εδραιώνονταν στην εξουσία.

Η αποστολή πρέσβων στην Αθήνα

Αφού εκβίασαν το λαό, αμέσως έστειλαν πρέσβεις στους Αθηναίους με διπλό σκοπό:

- α.** να εξηγήσουν σ' αυτούς ότι οι τρέχουσες εξελίξεις στην Κέρκυρα και η απόφαση για αυστηρή ουδετερότητα του νησιού συνέφερε και στους ίδιους.
- β.** να πείσουν τους ομοϊδεάτες του Πειθία, που είχαν καταφύγει στην Αθήνα, να μην προβούν σε εχθρικές ενέργειες, γιατί τότε θα εκδηλωνόταν αντεκδίκηση των Αθηναίων εναντίον των Κερκυραίων.

Η αντίδραση των Αθηναίων

Όταν έφτασαν στην Αθήνα οι πρέσβεις των ολιγαρχικών, η αντίδραση των Αθηναίων ήταν άμεση και δυναμική: τους συνέλαβαν ως υποκινητές της στάσης και τους μετέφεραν στην Αίγινα για ασφάλεια. Η σύλληψη των πρέσβων, που θεωρούνταν πρόσωπα ιερά και απαραβίαστα, ήταν βέβαια αντίθετη με τους τότε κανόνες του «διεθνούς δικαίου» δικαιολογείται όμως αφού δεν εκπροσωπούσαν τη νόμιμη κυβέρνηση. Εξάλλου και οι ίδιοι έδειξαν ανάρμοστη συμπεριφορά και παραβίασαν τους καθιερωμένους άγραφους κανόνες της φιλοξενίας ασκώντας προπαγάνδα στους φυγάδες. Όσοις μάλιστα από αυτούς οι πρέσβεις έπεισαν,

τους μετέφεραν οι Αθηναίοι επίσης στην Κέρκυρα. Προφανώς οι αρχές της Αθήνας δεν ικανοποιήθηκαν ούτε από τις εξελίξεις στην Κέρκυρα ούτε από τις εξηγήσεις και τη στάση των πρέσβων. Έτσι, απέτυχε η διπλωματία των Κερκυραίων ολιγαρχικών.

Η άφιξη Λακεδαιμονίων πρέσβων στην Κέρκυρα και το αποτέλεσμα της

Ενώ οι Αθηναίοι συνελάμβαναν τους απεσταλμένους στην πόλη, τους πρέσβεις των Κερκυραίων ολιγαρχικών, όπως και δημοκρατικούς Κερκυραίους φυγάδες και τους μετέφεραν στην Αίγινα, κατέφθασε στην Κέρκυρα ένα κορινθιακό πλοίο με Λακεδαιμόνιους πρέσβεις. Η άφιξη αυτών σηματοδοτεί την ανάμειξη της Σπάρτης στα γεγονότα της Κέρκυρας και την κλιμάκωση του εμφυλίου. Οι ολιγαρχικοί βρήκαν την υποστήριξη και την ευκαιρία που περίμεναν. Έτσι, επιτέθηκαν αιφνιδιαστικά στους δημοκρατικούς και τους νίκησαν.

Οι περιοχές της πόλης που κατέλαβαν οι δύο αντίπαλοι

Οι δημοκρατικοί μετά την ήττα τους ανασυντάχτηκαν και κατέλαβαν την ακρόπολη, τα ψηλά μέρη της πόλης και το Υλλαϊκό λιμάνι, ενώ οι ολιγαρχικοί την αγορά, τα χαμηλά μέρη και το λιμάνι του Αλκίνου. Οι δύο αντιμαχόμενες πολιτικές παρατάξεις οργανώνονται καλύτερα και κλιμακώνουν τη δράση τους. Όλη αυτή η έντονη κινητικότητα τους δείχνει την εκδικητική διάθεση και τη μανία για την επικράτηση.

Η οργάνωση και η αναζήτηση συμμάχων από τις δύο παρατάξεις

Οι αντίπαλοι καταλάβαιναν ότι ήταν σχεδόν ισοδύναμοι και ότι το αποτέλεσμα της αναμέτρησης δεν είχε ακόμα κριθεί. Προσκάλεσαν λοιπόν για βοήθεια τους δούλους δίνοντας την υπόσχεση, ότι θα τους ελευθερώσουν. Το κίνητρο αυτό ήταν πολύ δελεαστικό, αφού ήταν άθλιες οι συνθήκες διαβίωσης για την τάξη αυτή. Έτσι σε όποια πολιτική παράταξη θα εντάσσονταν, αυτή θα νικούσε.

Οι περισσότεροι από αυτούς συντάχτηκαν με το μέρος των δημοκρατικών για τους εξής λόγους:

α. Ιδεολογικά και κοινωνικά ένιωθαν πιο κοντά στους δημοκρατικούς, αφού οι ολιγαρχικοί πίεζαν και τους δύο.

β. Από την εμπειρία τους θεωρούσαν τους δημοκρατικούς πιο αξιόπιστους και φιλόνητους, γιατί οι άλλοι ήταν αυταρχικοί.

γ. Ίσως καταλάβαιναν ότι η έκβαση του εμφυλίου θα ήταν θετική για τους δημοκρατικούς· έτσι και οι ίδιοι προσδοκούσαν, ότι θα αλλάξει η ζωή τους προς το καλύτερο.

Τότε οι ολιγαρχικοί, επειδή διαπίστωσαν ότι υστερούσαν, κάλεσαν για βοήθειά τους οχτακόσιους μισθοφόρους από την Ήπειρο, για να εξισωθούν αριθμητικά με τους αντιπάλους τους. Η κινητοποίηση για τον προσεταιρισμό των δούλων με την υπόσχεση της ελευθερίας και η πρόσληψη μισθοφόρων δείχνουν την απεγνωσμένη προσπάθεια των δύο παρατάξεων για επικράτηση, την ένταση της αντιπαράθεσης και την αγωνία τους για τη νίκη.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

1. Να κλίνετε τα παρακάτω ουσιαστικά και στους δυο αριθμούς: νυκτὸς, ἀκρόπολιν.

2. Ἀφικομένης, ἐλθούσης : Να αναγνωριστούν γραμματικά οι τύποι και μετά να κάνετε εγκλιτική αντικατάσταση στο γ' ενικό και γ' πληθυντικό πρόσωπο των ίδιων χρόνων.

3. εἶη: Να αντικατασταθεί σε όλες τις εγκλίσεις στο πρόσωπο που ήδη βρίσκεται.